

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Virtualita a realita

aneb

**Odkud mládež získává informace
o světě a jak se v něm angažuje**

O výsledcích výzkumu na téma:
Informovanost a participace mládeže
Národní institut dětí a mládeže 2011

Obsah

Kdo jsou naši mladí?	2
Metody a cíle výzkumu.....	3
Média jsou všude kolem nás	4
Společenský a politický život	7
Participace prostřednictvím organizací.....	12
Parlamenty mládeže	13
Vliv aktivního členství v organizacích na zájem o veřejné dění	16
Závěry a doporučení	17

Kdo jsou naši mladí?

Představte si, že stojíte na rušné ulici některého z našich měst. Míjejí vás nejrůznější mladí lidé: spěchající studenti, hloučky znuděných, lelkujících teenagerů v městských parčících. Subkultura ulice. Dredaři s dřevěnými korálky. Namalované, načesané a navoněné slečny (ale i chlapci). Budoucí štamgasti výčepů čtvrté cenové skupiny. Mladí lidé s batůžky spěchající za svými cíli. Jedno mají společné: většinou se nikterak nesnaží podílet na životě naší společnosti, ovlivňovat dění kolem sebe. Již samotný zájem o veřejné a politické dění je u mladých lidí velmi nízký. Co je toho příčinou? A kdyby se náhodou některý mladý člověk chtěl občansky angažovat, bude vůbec vědět, jak na to, kde má najít potřebné informace? Tak právě o tom je tato publikace.

Metody a cíle výzkumu

Cílem výzkumu bylo zmapovat informovanost a participaci (podílení se, zapojení) mladých lidí na společenském a politickém dění a zároveň zjistit zájem mladých lidí o tuto oblast. Šlo o kvantitativní výzkum uskutečněný osobními rozhovory tazatele a respondenta. Celkem bylo uskutečněno 1061 rozhovorů s mladými lidmi ve věku 15 – 26 let, a to po celé ČR. Každý rozhovor trval přibližně dvacet minut a realizovala ho firma Ipsos Tambor s.r.o. Praha.

To vše se odehrálo na pozadí nepříliš povzbudivých skutečností, totiž „znehucení“ mladých lidí z politiky i pesimistických pocitů o možnostech a smyslnosti vlastního zapojení do věcí veřejných. Často se objevuje názor, že „i když se zapojím, stejně nic nezmůžu“. Tyto pocity mohou mnohdy přejít až v naprostou rezignaci. Přitom participace na společenském a politickém dění je významnou složkou fungování demokratické společnosti.

Výzkumníci kladli mladým lidem především otázky z těchto dvou oblastí:

- **Informovanost** mládeže o společenském a politickém dění – o možnostech podílet se na „věcech veřejných“:
 - Jakým informačním kanálům dává mládež přednost
 - Jaká je znalost a využití informačních center a portálů pro mládež
 - Na která témata se mládež hlavně zaměřuje
 - V kterých oblastech má mládež dostatek (či spíše nedostatek) informací
- **Participace** mládeže na společenském a politickém dění:
 - Zda a jakým způsobem se jí mládež věnuje (prostřednictvím mládežnických organizací, zájmových sdružení, dětských parlamentů, akademických senátů apod.)
 - Jaké jsou rozdíly mezi jednotlivými regiony a socioekonomickými skupinami
 - Co ovlivňuje úroveň participace
 - Zda a jakým způsobem se účastní jiných veřejných aktivit (v politických stranách, neziskových organizacích apod.)
 - Jaká je motivace mládeže podílet se na „věcech veřejných“ – v jakých aktivitách by se mladí lidé chtěli angažovat, které aktivity považují za přínosné

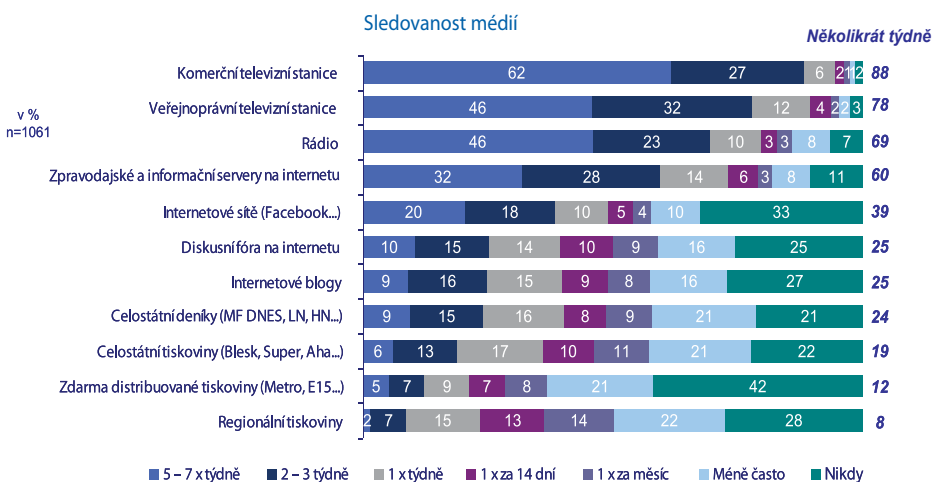
Kompletní zpráva o výzkumu je k dispozici na adrese:

<http://www.vyzkum-mladez.cz/zpravy/1259754857.pdf> .

Média jsou všude kolem nás

Co tedy výzkum zjistil o preferenci mladých lidí z hlediska konkrétních médií? Přes obrovský rozvoj informačních technologií a rozmach internetu mezi médii, která mládež sleduje, dominuje stále tradiční televize. Podstatně hůře jsou na tom tištěná média - noviny, časopisy, přičemž nejnižší čtenost mají mezi mladými lidmi regionální a zdarma distribuované tiskoviny. Zvláštní kapitolou jsou internetové sociální sítě. Značná část mládeže je používá, jiná, téměř stejně početná, deklaruje, že je nikdy nenavštívuje. Je však vysoce pravděpodobné, že sítě typu Facebook budou mít stále více uživatelů.

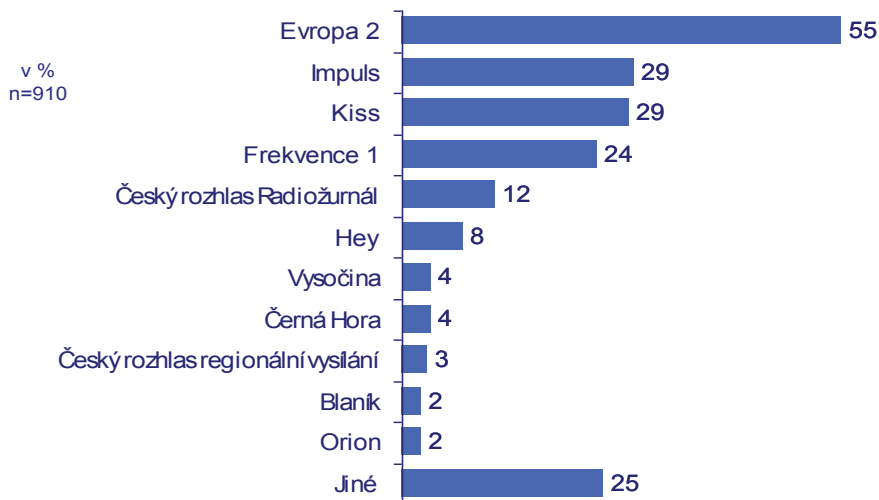
Celkový přehled podává následující graf:

Podíváme-li se na sledovanost z úhlu sociálních skupin, je jasné, že nejvíce sledují informační a zpravodajské servery na internetu vysokoškoláci a studenti VOŠek, studenti středních škol pak využívají nejčastěji internetové sociální sítě. Svou roli hraje i vzdělání rodičů. Čím vyšší vzdělání rodičů, tím menší sledovanost televize, rozhlasu a bulvárního tisku a tím větší sledovanost informačních serverů, sociálních sítí, internetových vyhledávačů a čtenost celostátních deníků typu Hospodářských či Lidových novin.

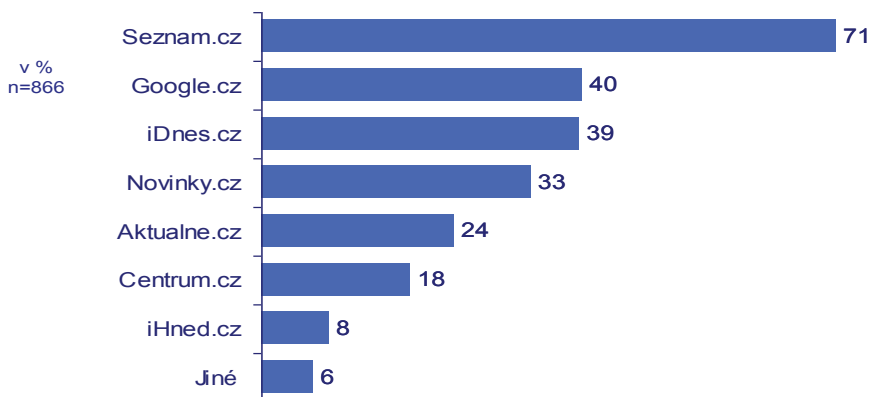
Výzkum se poměrně podrobně věnoval poslechovosti vybraných rozhlasových stanic a zde je vidět, že vedou stanice typu Evropa 2, Impuls a Radio Kiss, kdežto veřejnoprávní Český rozhlas je na tom poslechově dvoj- až trojnásobně hůře, jak ukazuje tabulka.

Jaké rozhlasové stanice posloucháte?

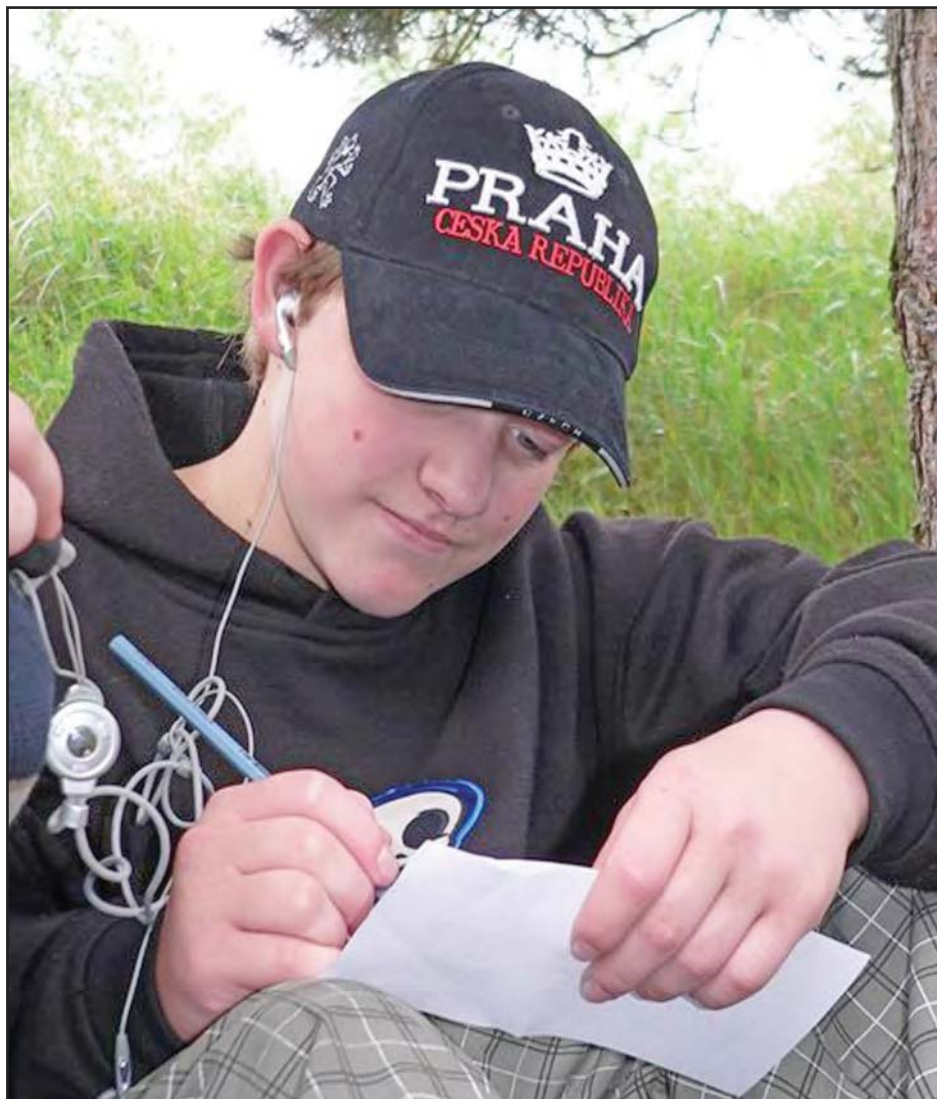
Dalším informačním médiem, které mládež sleduje, jsou zpravodajské a informační servery. Ty využívá 60% mladých lidí několikrát týdně a vůbec je nevyužívá 10%. Návštěvnost serverů mladými lidmi, jak ukazuje následující tabulka, odpovídá obecným zjištěním z výzkumu Net Monitoru.

Jaké zpravodajské a informační servery na internetu sledujete?

Mladí lidé jsou informováni o možnostech společenského, kulturního i politického života také pomocí informačních systémů pro mládež. Ty přinášejí mimo jiné informace o studiu, práci a možnostech participace. Jejich výhodou je jednoduchá dosažitelnost přes internet. Přesto je nápadná nízká znalost těchto

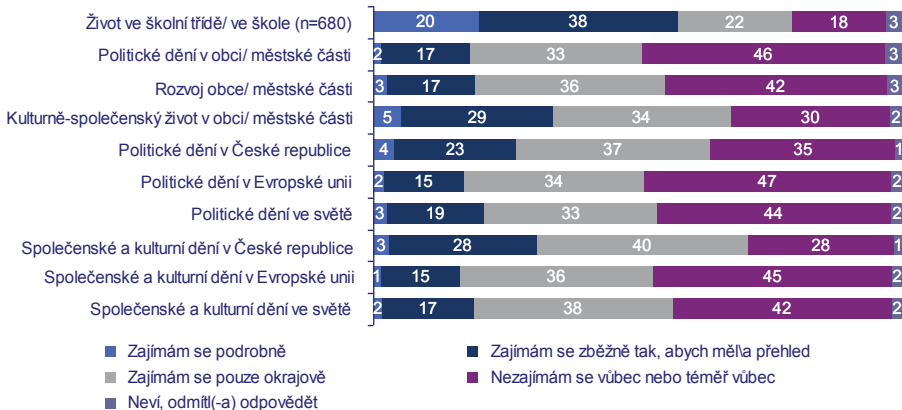
informačních systémů, jejichž typickým reprezentantem jsou Informační centra pro mládež. Ví o nich asi čtvrtina dotazovaných mladých lidí do 26 let (nejvíce VŠ), ale pravidelně je využívají pouze 2% mladých lidí do 26 let. Kromě z internetu vědí o těchto systémech od přátel a ze školy. Ti, kteří je využívají, jsou většinou spokojeni s fungováním. Nejčastěji se zajímají o práci, brigádu (44%), informace z kultury, o cestování a studium. 85% dotázaných se vyjádřilo, že i když o podobném informačním systému pro mládež vědí, nevyužívají jej, protože nemají potřebu.

Společenský a politický život

O život ve škole a ve třídě jako o jakousi bránu do světa společenského dění se zajímá poměrně velká část mladých lidí, ačkoliv bychom zde mohli čekat zájem ještě daleko větší. 20% studujících se o něj zajímá podrobně a zhruba 40% zběžně. U dalších oblastí kulturního a společenského života je však zájem mladých lidí podstatně nižší, jak ukazuje tabulka.

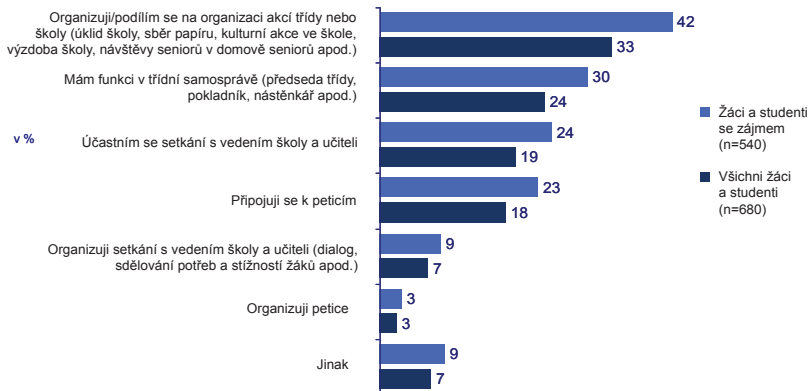
Můžete mi prosím říci, do jaké míry se zajímáte o následující oblasti?

Úroveň školy

Z výzkumu vyplývá, že žáci základních škol častěji projevují svůj zájem o dění ve škole tak, že sami organizují akce školy či se na nich jinak podílejí. Studenti vysokých škol se na druhou stranu častěji účastní setkání s vedením školy a učiteli

Jakým způsobem se projevuje Váš zájem o dění ve školní třídě/ve škole, kde studujete?

Národní registr výzkumů o dětech a mládeži

Rozsáhlá a stále aktualizovaná databáze výzkumů o dětech a mladých lidech, kterou spravuje Národní institut dětí a mládeže

www.vyzkum-mladez.cz

Virtualita a realita

Publikace byla vytvořena na základě výzkumu Informovanost a participace mládeže prováděného společností Ipsos Tambor, s. r. o. pro Národní institut dětí a mládeže v rámci projektu Klíče pro život.

Redakce: Mgr. Svatava Šimková - NIDM

Grafická úprava: Jaroslav Šťastný - NIDM

ISBN 978-80-86784-93-9